

OTEVŘENÝ DOPIS PREMIÉROVI A MINISTRU FINANČÍ

V Praze dne 30. 5. 2017

Vážený pane premiére, Vážený pane ministře,

my, doktorandky a doktorandi na veřejných vysokých školách v České republice, sdružení v České asociaci doktoranek a doktorandů, jsme s velkým zklamáním přijali zprávu o tom, že návrh státního rozpočtu pro rok 2018, který v minulých dnech předložilo Ministerstvo financí, obsahuje zcela minimální nárůst finančních prostředků pro vysoké školy. Tento postup jde **proti schválenému usnesení Poslanecké sněmovny ČR i proti usnesení vlády**, která se vyslovují za navýšování výdajů určených na předvídatelné a transparentní financování veřejných vysokých škol.

Ministerstvem financí navrhovaná suma 100 milionů korun se diametrálně liší od částky 4,5 miliardy korun, kterou požaduje [MŠMT](#). Hrozí opakování scénáře z loňského roku, kdy se na vysoké školy také nakonec nedostalo a jejich rozpočet nebyl nijak navýšen. Bez požadovaných finančních prostředků však není možné provádět potřebné reformy, mezi nimi i nutnou reformu doktorského vzdělávání.

Resort vysokého školství trpí dlouhodobým podfinancováním. Doktorandská stipendia jsou toho křiklavým příkladem. Jejich výše stagnuje již patnáct let, takže dnešní prezenční doktorandi dostávají za svou vysoce kvalifikovanou práci finanční ohodnocení, které je nejen nižší než minimální mzda v ČR, ale které je dokonce nižší než stanovená hranice příjmové chudoby. Průměrné měsíční stipendium činí 7500,- korun, přitom na mnohých školách fungují „motivační“ systémy, kvůli kterým doktorandi v prvních ročnících studia dostávají ještě méně a přitom jsou povinni hradit si zdravotní pojištění. Na některých školách jsou prezenční doktorandi povinni strávit na pracovišti 40 hodin týdně, tedy dobu odpovídající plnému úvazku. Doktorandi pro vysoké školy představují často nezbytnou složku jejich odborných lidských zdrojů, bez níž by jen stěží mohly dostát svým výzkumným a pedagogickým povinnostem. Doktorský stupeň vzdělávání již není jen studiem, nýbrž zejména vědeckou prací, pro jejíž výkon je nezbytné vysokoškolské vzdělání. Je ostudné a hlavně nemožné požadovat po doktorandech kvalitní vědecký a pedagogický výkon za peníze nižší, než je minimální mzda. To si přitom uvědomují vlády zemí nejen západní a severní Evropy, nýbrž i Slovenska, kde měsíční doktorské stipendium činí 545 eur do vykonání dizertační zkoušky, pak 636 eur.

Výsledkem současného financování doktorandů v ČR jsou tisíce zklamaných a demotivovaných mladých lidí, kteří místo toho, aby rozvíjeli svůj tvořivý potenciál ve prospěch celé společnosti, musí většinu svého času věnovat práci v zaměstnáních a na brigádách, které často nesouvisí s vědou a výzkumem. To má pochopitelně negativní vliv na kvalitu produkovaných vědeckých výstupů, konkurenceschopnost jednotlivých doktorandů v mezinárodním vědeckém prostředí i jejich ochotu věnovat se vědecké profesi, nehledě na jejich vědecký potenciál. Současné financování doktorandů, tedy ohrožuje budoucí vývoj české vědy a výzkumu.

Zdvojnásobení výše doktorandských stipendií je z pohledu MŠMT jednou z priorit v rámci požadovaného navýšení peněz pro vysoké školy v roce 2018. Vážíme si dosavadní aktivity paní ministryně Kateřiny Valachové a jejího týmu při prosazování výše uvedeného. Oceňujeme, že i z premiérových úst několikrát zaznělo kladné vyjádření ohledně zlepšení podmínek doktorského vzdělávání včetně potřeby lepšího finančního ohodnocení práce doktorandů. Věříme přitom, že tato podpora nebyla jen součástí předvolební kampaně a balíčku předvolebních slibů, ale že se jednalo o

upřímnou snahu o řešení jednoho z nejzávažnějších problémů tuzemského vysokého školství, respektive české vědy, výzkumu a inovací.

Vážený pane premiére, Vážený pane ministře,

na závěr tohoto otevřeného dopisu bychom rádi zdůraznili, že problematiku navýšení stipendií chápeme primárně jako začátek debaty o postavení doktorandů v české společnosti, jejímiž platnými členy chceme být. Velmi nám záleží na tom, abychom státu vrátili to, co do nás investoval, což současné podmínky zcela neumožňují. Současný stav je tak neefektivní nejen pro nás doktorandy, ale i pro stát. Stát, jehož vláda prezentuje rozvoj vědy, výzkumu a inovací jako jednu ze svých priorit. Úspěšný rozvoj doktorandů jako budoucích vědeckých pracovníků a pracovníků je jeho podmínkou. Doktorské vzdělávání přitom neprodukuje „jen“ vědce, ale obecně vysoce kvalifikovanou pracovní sílu, která přitahuje další investice. Zvýšení finančních prostředků na doktorandská stipendia tak nepředstavuje jen obyčejný výdej, ale strategickou a potřebnou investici. Zachování současného stavu by bylo v dlouhodobém výhledu ekonomicky nestrategické. Jsme přesvědčeni, že zvýšení výdajů na doktorandy představuje efektivní investici do lidského kapitálu, díky níž se zvýší šance Česka na to se stát vyspělou znalostní ekonomikou a sebevědomou vzdělanou společností.

S úctou,

Kateřina Cidlinská

Předsedkyně

Česká asociace doktorandek a doktorandů, z. s.

<http://doktorandivcr.cz/>